

УЧЕБНА ПРОГРАМА по МУЗИКА за четвърти клас

I. Общо представяне на програмата.

Учебната програма е разработена съобразно изискванията на ДООИ за учебно съдържание и е предназначена да се реализира в рамките на 48 учебни часа, определени от учебния план.

В нея са посочени основните тематични линии, очакваните резултати от осъществяването на дейностите за музикалното развитие на ученика в края на началния етап на обучение:

- умения за изпълнения на песни от училищния и извънучилищния репертоар с изразяване на лично емоционално отношение;
- съчиняване и изпълняване на леки съпроводи;
- разпознаване на изучавани творби и изграждане на слушателски навици;
- умения за схващане и проследяване на характер, темпо, динамика, еднаквост, подобие и контраст в разнообразни музикални примери;
- разпознаване на характерни музикални инструменти по тембър и външен вид;
- типични ладови зависимости, метруми и размери в разнообразна музика;
- разширяване на знанията за българския музикален фолклор и фолклорните традиции на други етноси;
- елементарни знания за известни музиканти и техни произведения;
- знания за многообразието на музиката и нейното функциониране чрез различни музикални жанрове в ежедневието и празниците.

В учебната програма са включени множество дейности, които са традиционни за музикалното развитие на ученика - пеене, слушане, импровизиране. Освен тях в нея са включени дейности, насочени към формиране на пълноценно емоционално и личностно отношение към музикалното изкуство, изразяване на собствено предпочитание, толерантност към чуждия избор, слушане на разнообразен музикален репертоар.

В програмата са заложили възможности за междупредметни връзки на обучението по музика и другите учебни предмети от художествения и извънхудожествения цикъл:

- родна реч - за развитие и обогатяване на речта, мотивиране на избор;
- математика – за работа с графични символи;
- родна реч, изобразително изкуство - за запознаване с изразните средства и на други изкуства;
- роден край - за запознаване с българските народни традиции и тези на етносите, населяващи нашите земи;
- физическо възпитание - развитие на двигателната култура на учениците.

II. Цели на обучението по музика в четвърти клас

Чрез обучението по музика се реализират следните ЦЕЛИ:

- изграждане на основите на музикалното развитие на учениците в края на основната степен на обучение;
- формиране на умения за пеене, слушане и музикална импровизация;
- създаване на трайни нагласи за общуване с музиката и слушателски навици;
- емоционална отзивчивост и интерес към тоновото изкуство;
- знания за българския музикален фолклор и професионалното музикално изкуство.

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание /теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки/			
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Понятия	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
1	2	3	4	5	6
Музикална практика: музициране; възприемане на музика	<p>Стандарт № 1: Пее с целия текст пет песни по свой избор от училищния репертоар. <i>Очаквани резултати:</i> - участва активно при разучаване и изпълнение на песни от училищния репертоар; - знае наизуст с целия текст пет песни от училищния репертоар.</p> <p>Стандарт № 2: Пее предпочитана песен, включително и от извънучилищния репертоар. <i>Очаквани резултати:</i> -изразява и се опитва да мотивира личните си предпочитания към песни от училищния и извънучилищния репертоар; - пее с целия текст наизуст предпочитана песен от училищния и/или извънучилищния репертоар.</p> <p>Стандарт № 3: Импровизира ритмичен съпровод. <i>Очаквани резултати:</i> - Съчинява ритмичен съпровод към музика в размери 2/4, 3/4 и 4/4. - Изпълнява подражателно ритмичен</p>	<p><i>Учениците трябва да усвоят:</i> Тема № 1: Пеене на песни. <i>Очаквани резултати:</i> -да възпроизведат мелодията и метроритъма според индивидуалните си възможности; -да пресъздават характера на песента при изпълнение; - да синхронизират изпълнението си със съпровода и да реагират на указанията и жестовете на учителя.</p> <p>Тема №1: Изпълнение на песен по избор. <i>Очаквани резултати:</i> -да се опитват да мотивират избора си; -да проявяват емоционалност и артистичност при изпълнение на предпочитана песен.</p> <p>Тема № 1: Съчиняване на ритмичен съпровод. <i>Очаквани резултати:</i> - да съчиняват ритмичен съпровод към подходящи музикални примери; Тема № 2: Изпълнение на ритмичен</p>		<p><i>На учениците трябва да се даде възможност:</i> - да изразяват личното си емоционално отношение, артистичност и предпочитания; - да проявяват толерантност към предпочитанията и възможностите на другите; - да изпълняват разнообразни по характер песни; - да съставят тематични песенни програми; - да изразяват свободно предпочитанията си; - да проявяват толерантност към възможностите и предпочитанията на другите; - да правят оценка на свое и чуждо изпълнение;</p> <p>- да правят предложения при колективно съчиняване на съпроводи; - да използват разнообразни и оригинални средства за съпровод съобразно</p>	български език-настроение и характер на поетичния текст; изразни средства

	<p>съпровод към музика в размери 5/8, 7/8 и 9/8.</p> <p>-изпълнява по запис с тонови трайности лек съпровод към музика в размери 2/4, 3/4 и 4/4.</p> <p>Стандарт № 4: Разпознава четири определени от учителя инструментални творби от училищния репертоар. <i>Очаквани резултати:</i></p> <p>- познава и назовава заглавията на четири инструментални произведения от училищния репертоар. - разпознава звучността на изучаваните оркестрови формации.</p>	<p>съпровод. <i>Очаквани резултати:</i></p> <p>-да изпълняват леки съпроводи към музика в 2/4, 3/4 и 4/4 по партитура; Тема № 1: Слушане на музика. <i>Очаквани резултати:</i></p> <p>- да формират слушателски навици; - да проследяват характерни изразни средства в инструментални произведения. Тема № 2: Разпознаване на инструментално произведение. <i>Очаквани резултати:</i></p> <p>- да разпознават изучаваните жанрове в изпълнение на различни оркестрови формации; - да използват като слухова опора характерни изразни средства в достъпни инструментални творби.</p>		<p>характера и жанра на музиката;</p> <p>- да правят оценка на чуждо и свое изпълнение;</p> <p>-да споделят впечатления от слушана музика;</p> <p>- да слушат музика в изпълнение на различни инструментални състави;</p> <p>-да прослушват многократно разнообразни музикални произведения.</p>	
<p>Елементи на музикалната изразност</p>	<p>Стандарт № 1: Определя характер, темпо, динамика, еднаквост, подобие и контраст в подходяща музика. <i>Очаквани резултати:</i></p> <p>- да открива характер, темпо и динамика в подходящо музикално произведение; - използва правилно понятията темпо и динамика; - определя еднаквост, подобие и контраст в произведения от училищния репертоар.</p> <p>Стандарт № 2: Разпознава по тембър и външен вид музикални инструменти. <i>Очаквани резултати:</i></p> <p>- разпознава по тембър и външен вид</p>	<p>Тема № 1: Характер, темпо и динамика на музикалното произведение <i>Очаквани резултати:</i></p> <p>- да използват подходящи определения за характер, темпо и динамика; - да определят характера на музикална творба с няколко определения. Тема № 2: Еднаквост, подобие и контраст. <i>Очаквани резултати:</i></p> <p>- да определят еднаквост, подобие и контраст в подходящи музикални примери. Тема № 1: Музикални инструменти. <i>Очаквани резултати:</i></p> <p>- да разпознава по външен вид изучаваните инструменти; - да разпознава тембъра на изучавани-</p>	<p>подобие контраст</p> <p>орган, електронни музикални инструменти.</p>	<p>- Да проследяват характер, темпо и динамика в различни музикални произведения; - да използват графични средства при определяне на еднаквост, подобие и контраст в музикални примери; - да наблюдават примери за еднаквост, подобие и контраст в другите изкуства.</p> <p>- да слушат изучаваните инструменти в подходящи музикални произведения; - да възприемат групите музикални инструменти като</p>	<p>Изобразително изкуство-колорит; настроение и изразни средства; Български език – настроение и изразни средства. Математика-работа с геометрични фигури;изобразително изкуство-повторност, подобие и</p>

	<p>орган, електронни музикални инструменти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разпознава по тембър групите на струните, духовите и ударните инструменти; - разпознава български народни инструменти. <p>Стандарт № 3: Разпознава по слух основни ладови зависимости в мажор и минор.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - разпознава по слух мажор и минор в подходящи примери от училищния песенен репертоар. - използва правилно понятията мажор и минор. <p>Стандарт № 4: Разпознава метрума и размера на музика в 2/4, 3/4 и 4/4 и метрума на музика в 5/8, 7/8 и 9/8.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - определя метрума на музика в размери 5/8, 7/8 и 9/8 в подходящи песни и произведения за слушане от училищния репертоар. - разпознава размери 2/4, 3/4 и 4/4 в подходящи примери; <p>Стандарт № 5: Анализира нотни стойности до осмини.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - анализира нотни стойности до осмини включително в подходящи примери. 	<p>те инструменти в подходящи примери;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да разграничава по тембър различни групи музикални инструменти; - да различава по тембър български народни инструменти. <p>Тема № 1: Мажор и минор.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да свързват звученето на мажора и минора с характера на музиката; - определят мажор и минор в подходящи примери. <p>Тема № 1: Разпознаване метрума на музика в размери 5/8, 7/8 и 9/8.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Да определят 4- временна неравномерна метрична пулсация; - да разпознават различна по вид 2-, 3- и 4- временна метрична пулсация; - да разпознават дайчово хоро в подходящи примери. <p>Тема № 2: Размер 4/4.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Да отчитат силното и слабите метрични времена с помощта на графични и двигателни средства; - да познават организацията на изучаваните нотни стойности в размер 4/4. <p>Тема № 1: Тонове трайности и нотни стойности. Цяла нота, четвъртина с точка и осмина.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да разпознават по слух и графичен белег изучаваните тонови трайности и нотни стойности до осмина включително; - да изпълняват подражателно и по 	<p>тембър</p> <p>мелодия</p> <p>мажор минор</p> <p>дайчово хоро</p>	<p>солисти в подходящи примери.</p> <p>- Да наблюдават изразните възможности на мажора и минора в подходящи примери.</p> <p>- Да слушат разнообразни музикални примери в изучаваните метруми и размери;</p> <p>- да сравняват и анализират графични модели на изучаваните метруми;</p> <p>- да проследяват ноти записи на леки ритмични примери в размер 2/4, 3/4 и 4/4.</p> <p>- Да наблюдават разнообразни ритмични последования от изучаваните трайности в примери от песните за изпълнение;</p> <p>- да изпълняват подражател-</p>	<p>различие във фигурални композиции</p> <p>Изобразително изкуство-настроение и колорит; рисуване по музика.</p> <p>Математика-сътношения;р абота с графични модели;геомет рични фигури.</p> <p>Математика – съотношения</p> <p>Математика-</p>
--	---	--	---	--	---

	<p>Стандарт № 6: Разпознава нотите в първа октава и най-често срещаните писмени знаци в нотописа. <i>Очаквани резултати:</i> - Познава знаците за алтерация. - Разпознава прима и секунда волта.</p>	<p>запис ритмични последования от изучаваните нотни стойности; -да разпознават в нотен запис цяла нота и съответстващата ѝ пауза; -да разпознават в нотен запис групата четвъртина с точка и осмина и да я отчитат двигателно. Тема № 1: Мелодия. <i>Очаквани резултати:</i> - наблюдава и анализира по слух и в нотен запис възходящо, низходящо движение и скок в мелодията. Тема № 2: Знаци за алтерация. <i>Очаквани резултати:</i> - да разпознават диез, бемол и бекар като писмени знаци в нотописа. Тема № 3: Прима и секунда волта. <i>Очаквани резултати:</i> - да знаят предназначението на прима и секунда волта в нотния запис.</p>	<p>цяла нота</p> <p>четвъртина с точка и осмина</p> <p>мелодия</p> <p>диез</p> <p>бемол</p> <p>бекар</p> <p>прима и секунда волта</p>	<p>но ритъм на леки популярни мелодии; - да наблюдават и анализират нотен запис с изучаваните нотни стойности и съответните паузи.</p> <p>- Да наблюдават, сравняват и анализират различно по вид мелодическо движение в подходящи примери.</p> <p>- Да откриват и разпознават изучените писмени знаци в леки нотни записи.</p>	<p>съотношения, работа с графични модели, геометрични фигури</p> <p>Математика-съотношения.</p>
Музика и игра	<p>Стандарт № 1: Знае обредно-обичайната същност на най- популярни фолклорно-музикални примери. <i>Очаквани резултати:</i> - Знае наизуст народни песни, свързани с изучаваните обичаи и ги отнася към съответния календарен празник. - Познава характерните елементи на обичаите в съответния регион. Стандарт № 2: Играе право хоро и ръченица. <i>Очаквани резултати:</i> - Играе право хоро и ръченица.</p>	.		<p>- Да слушат обредни песни в оригинален и обработен вид; - да коментират и проявяват толерантност към фолклорните традиции на други етноси; - да коментират отразяването на народните традиции и обичаи по електронните медии. - Да съставят жанрови колекции; - да включват изучаваните танци в художествени програми; - да изпълняват и други характерни за региона танци;</p>	<p>Роден край-празничен календар;българска фолклорна традиция.</p> <p>Български език - тематични връзки.</p> <p>Физическа култура и спорт-развитие на двигателната култура.</p>

	<p>Стандарт № 3: Импровизира танцови движения върху танцова музика. <i>Очаквани резултати:</i> - импровизира танцови движения върху музика, като пресъздава нейния характер.</p>			<ul style="list-style-type: none"> - да пресъздават в танца личното си емоционално отношение; - да импровизират движения върху разнообразна по характер и жанр музика; - да импровизират движения върху предпочитана музика; - да проявяват толерантност към предпочитанията и възможностите на другите. 	
<p>Функциониране на музиката. Музика и общество.</p>	<p>Стандарт № 1: Разпознава по типична музика марш, валс, право хоро, ръченица. <i>Очаквани резултати:</i> - разпознава марш, валс, право хоро и ръченица в примери от фолклорна и авторска музика.</p> <p>Стандарт № 2: Изразява и аргументира свое мнение за местата, където би звучала най-естествено определена музика от различни типове и жанрове. <i>Очаквани резултати :</i> - Изразява и аргументира свое мнение за мястото на изучаваните жанрове в живота на хората. - Коментира присъствието на различни типове музика в ежедневието.</p> <p>Стандарт № 3: Използва съобразно технологичните правила звуковъзпроизвеждаща техника. <i>Очаквани резултати :</i> - Използва съобразно технологичните правила звуковъзпроизвеждаща техника.</p> <p>Стандарт № 4: Знае имената на петима</p>	<p>Тема № 1: Музикални жанрове. <i>Очаквани резултати :</i> - да разпознават изучаваните жанрове в изпълнения на различни инструментални състави; - да сравняват по характер и предназначение изучаваните жанрове.</p> <p>Тема № 1: Музиката около нас. <i>Очаквани резултати :</i> - Да свързват изучаваните жанрове с тяхното присъствие в ежедневието и празника; - да се ориентират в различни типове музика.</p> <p>Тема № 1: Звуковъзпроизвеждаща техника. <i>Очаквани резултати :</i> - да познават съвременна звуковъзпроизвеждаща техника; - да усвоят умения за работа с нея.</p> <p>Тема № 1: Композитор, изпълнител,</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Да слушат примери от изучаваните жанрове в изпълнение на различни инструментални и вокални състави; - да съставят тематични и жанрови колекции от музика, слушана в и извън училище. - Да коментират присъствието на изучаваните жанрове в ежедневието и в предавания на електронните медии; - да слушат и коментират разнообразна музика; - да споделят впечатления от личните си контакти с музиката; - да ползват съвременна звуковъзпроизвеждаща техника; - Да се запознаят с автори и изпълнители на музика от 	

	<p>музиканти, свързани с изучавания материал и елементарни данни за тях. <i>Очаквани резултати:</i> - знае имената на петима музиканти, свързани с изучавания материал и елементарни данни за тях.</p>	<p>публика. <i>Очаквани резултати:</i> - да свързват изучавани музикални произведения с имената на техните автори; - да знаят поне две имена на български композитори и да ги свързват с техни произведения; - да знаят имена на известни изпълнители.</p>		<p>различни жанрове.</p>	
--	---	---	--	--------------------------	--

V. Специфични форми и методи на оценяване

Спецификата на обучението по музика дава възможност на учителя да оценява работата и достиженията на учениците в хода на разнообразни колективни дейности и индивидуални изяви и съгласно ДООИ за системата на оценяване.

Ученици, които нямат подчертани музикални заложби, при изпълнението на музикално-практическите дейности се оценяват преди всичко по:

- Интересът и мотивацията за участие в работата.
- Развитието на способностите в процеса на обучение.
- Участието в аналитични дейности.

Усвояването на елементите на музикалната изразност следва да се оценява на базата на правилно използване на изучаваните понятия и в хода на практическите задачи.

Полезно е да се стимулира у учениците развитие на способността за оценка и самооценка, толерантното отношение към чуждото мнение и изпълнения.

VI. Методически указания по прилагането на учебната програма

Практическото приложение на учебната програма по музика следва да бъде насочено към съчетаване на най-добрите постижения и традиции на музикалното възпитание в българското училище със съвременни ефективни методи и стратегии на преподаване и учене.

Във възрастта, когато емоциите заемат широко място в детското възприятие и светоусещане, музиката и особено песента влияят непосредствено върху мислите и чувствата на децата.

Певческата дейност в клас има важна роля за формиране на активно емоционално отношение на учениците към музикалното изкуство. Ето защо работата върху изпълнението на песните остава най-важният дял от работата на учителя по музика в началното училище.

Програмата предлага разнообразни дейности и форми на работа по отношение на ритмичните танцови и импровизационни движения с музика, които подпомагат развитието на музикално-ритмичния усет у децата, като специфично за възрастта "преживяване на музиката". Учителят трябва да потърси възможности за осъществяването им с разнообразни по жанров характер фолклорни и съвременни музикални интонации.

В началното училище се полагат основите на "слушане на музика" - музикална дейност, която има важно значение за постепенното изграждане на музикалния опит на децата, за формиране и развитие на техните интереси, предпочитания и потребности в областта на музикалното изкуство. Учителят следва да познава и умело да направлява характерното за възрастта емоционално възприемане на музиката и същевременно да изгражда трайни слушателски навици и поведение.

Осъществяването на музикално-творчески дейности в часовете по музика е водеща педагогическа стратегия в работата на учителя по музика в началното училище. За тази цел трябва активно да се развива детското творческо въображение със задачи от синкретичен характер, които да активират емоционалната, импровизационната и артистичната изява на учениците.

Програмата по музика дава възможност на учителя да използва в процеса на музикалното обучение примери от функциониране на българския музикален фолклор и съвременното музикално творчество в живота на хората и модерните електронни медии.